Proizvodni potencijal drvnog sektora Hrvatske

Bešenić, Matija

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:347532

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Image not found or type unknown

Repository / Repozitorij:

Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
„Dr. Mijo Mirković“

MATIJA BEŠENIĆ

PROIZVODNI POTENCIJAL DRVNOG SEKTORA HRVATSKE

Završni rad

Pula, 2016.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
„Dr. Mijo Mirković“

MATIJA BEŠENIĆ

PROIZVODNI POTENCIJAL DRVNOG SEKTORA HRVATSKE

Završni rad

JMBAG: 2848-E, redoviti student
Studijski smjer: Management i poduzetništvo

Predmet: Gospodarstvo Hrvatske
Znanstveno područje: Poslovna ekonomija

Mentor: Doc. dr. sc. Kristina Afrić Rakitovac

Pula, rujan 2016.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Matija Bešenić, kandidat za prvostupnika poslovne ekonomije, smjer Management i poduzetništvo, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima, te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student:

_____

U Puli, _____, 2016. godine

Sadržaj

1. UVOD....1
2. DRVNI SEKTOR HRVATSKE....3
2.1. Obilježja drvnog sektora....5
2.2. Stanje u drvnom sektoru....8
2.2.1. Prerada drva i proizvodnja namještaja....9
2.2.2. Gospodarskih subjekti, zaposleni i plaće....15
2.2.3. Vanjskotrgovinska razmjena....18
2.2.4. SWOT analiza drvnog sektora....22
2.3. Klasteri u području drvne industrije....27
3. STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA DRVNOG SEKTORA U HRVATSKOJ....29
3.1. Strateške smjernice za razvoj drvno – prerađivačkog sektora 2013. – 2020....30
3.2. Strategija drvno – prerađivačke industrije „Izgradimo smeđu magistralu“....33
3.2.1. Mjere u području prodaje i prerade drvne sirovine....33
3.2.2. Mjere u području razvoja i institucionalnog djelovanja....36
3.2.3. Mjere u financijskoj sferi....36
3.3. Program ruralnog razvoja 2014. – 2020....38
4. ZAKLJUČAK....40
LITERATURA....42
POPIS SLIKA I TABLICA....45

1. UVOD

Proizvodni potencijal drvnog sektora usko je povezan sa šumama i drvnom industrijom. Republika Hrvatska je raznolika zemlja i kao takva ima potencijala za razvoj brojnih industrija. Jedna od tih industrija je i drvna industrija koja u Republici Hrvatskoj označuje proizvodnju sirovinske baze, te proizvodnju finalnih proizvoda iz drvne mase. Kako bi se uopće mogla dobiti drvna masa koja će biti namijenjena proizvodnji namještaja, te ostalih drvnih proizvoda, potrebne su šume. Republika Hrvatska, iako mala zemlja, ima brojne šume, pa zbog toga i veliki potencijal za proizvodnju proizvoda od drva. Kao takve, šume su nacionalno dobro i one su od iznimne važnosti za funkcioniranje ekosustava. Budući da su šume staništa za brojne biljne i životinjske vrste, vrlo je bitno da se sa šumama postupa na racionalan način, odnosno na održiv način. Na onom mjestu gdje se vrši sječa, potrebno je nanovo pošumiti to područje.

Cilj ovog završnog rada je analizirati drvni sektor Republike Hrvatske tijekom razdoblja tranzicije. Na temelju prikupljenih podataka želi se prikazati kako je drvni sektor važan faktor napretka hrvatskog gospodarstva, te kako on ima potencijala za jačanje i širenje na inozemna tržišta.

U sklopu poglavlja drvnog sektora Hrvatske, obradit će se obilježja drvnog sektora, stanje i klasteri u području drvne industrije. Nacionalna klasifikacija djelatnosti svrstava drvni sektor u prerađivačku industriju. Putem odabranih proizvoda prikazati će se koliko se prerađuje drva i proizvodi namještaja u Hrvatskoj. U Hrvatskoj se preradom drva i proizvodnjom namještaja bavi ukupno 1 967 poduzeća u kojima je zaposleno sveukupno 19 363 radnika 2015. godine. Nadalje, vanjska trgovina Republike Hrvatske u drvnom sektoru prikazati će se putem izvoza, uvoza i pokrivenosti uvoza sa izvozom. Izvoz drva, proizvoda od drva i namještaja je 2014. godine iznosio 6,4 milijarde kuna, uvoz 3,3 milijarde kuna, a pokrivenost uvoza izvozom bila je 195,20%. Osim toga, SWOT analiza drvnog sektora pokazati će snage, slabosti, prilike i prijetnje s kojima se susreću prerađivači i proizvođači drva u Hrvatskoj. Također će se u sklopu ovog rada obraditi i klasteri koji su od iznimne važnosti za boljitak i unapređenje ne samo drvnog sektora već i ostalih industrija.

Budućnost drvnog sektora odnosi se na strateške smjernice koje pridonose razvoju drvnog sektora, strategiju drvno – prerađivačke industrije „Izgradimo smeđu magistralu“ i Program ruralnog razvoja 2014. – 2020. Koje je donijelo Ministarstvo poljoprivrede.

Završni rad podijeljen je na 4 poglavlja. Uvod je kratak osvrt o čemu će se pisati u cijelom radu.

U drugom dijelu; Drvni sektor Hrvatske, opisati će se i objasniti obilježja drvnog sektora, kakvo je stanje u drvnom sektoru, odnosno koliko se prerađuje drva i proizvodi namještaja. Prikazati će se broj gospodarskih subjekata, broj zaposlenih i prosječne neto isplaćene plaće kao i vanjskotrgovinska razmjena drvnog sektora. Nadalje će se putem SWOT analize nastojati prikazati koje su snage, slabosti, prilike i prijetnje drvnog sektora Hrvatske. Isto tako pojasnit će se i klasteri u području drvne industrije. Klasteri se razvijaju sa svrhom jačanja konkurentnosti drvnog sektora, kako bi drvna industrija Republike Hrvatske ostvarila bolju poziciju ne samo na regionalnom području, već i na području cijele Europe, a i šire.

Treći dio usmjeren je na strateški okvir drvnog sektora gdje će se putem različitih strategija pojasniti u kojem je smjeru orijentirani drvni sektor. Nakon formiranja Nacionalne šumarske politike i strategije, te donošenja različitih mjera u području prodaje i prerade drvne sirovine želi se ojačati tržišna pozicija Hrvatskog drvnog sektora.

Posljednje poglavlje čine zaključna razmišljanja o drvnoj industriji u Hrvatskoj. Hrvatska obiluje drvnom sirovinom, no nikako ne uspijeva iskoristiti sav svoj proizvodni potencijal u preradi drva i proizvodnji namještaja.

Tijekom pisanja završnog rada korištene su osnovne metode istraživanja i to slijedeće: empirijska metoda, metoda deskripcije, statistička metoda, metoda klasifikacije i metoda analize i sinteze.

2. DRVNI SEKTOR HRVATSKE

Drvna industrija u Republici Hrvatskoj označava s jedne strane proizvodnju sirovinske baze iz drvne mase. S druge strane to je industrijska grana koja od sirovine (drvne mase) proizvodi finalne proizvode namijenjene širokoj potrošnji. Ishodište i jednog i drugog proizvodnog konteksta su šume. Šume su gospodarsko dobro, no istodobno i ekološko dobro, budući da šumske površine pozitivno utječu na ekosustav, to su ujedno prirodni pročišćivači biosfere, šuma je stanište brojnim životinjskim i biljnim vrstama, pa se šumskim fondom gospodari na održiv način. Iz navedenoga proizlaze i temeljna načela hrvatskoga šumarstva i usmjerenje na "trajno gospodarenje s očuvanjem prirodne strukture i raznolikosti šuma, te trajno povećanje stabilnosti i kakvoće gospodarskih i općekorisnih funkcija šuma"[1].

Podaci Hrvatskih šuma pokazuju da ukupna površina šuma i šumskih zemljišta u Hrvatskoj iznosi 2 688 687 hektara, što je 47% kopnene površine države. Od toga je 2 106 917 hektara u vlasništvu Hrvatske, dok je 581 770 hektara u vlasništvu privatnih šumo posjednika. Većinom šuma, koje se u vlasništvu države upravljaju Hrvatske šume i to sa 2 018 987 hektara.

Slika 1. Šume prema vlasništvu: 2006. – 2015.

Izvor: Hrvatske šume, 2006., „Šume prema vlasništvu“, http://portal.hrsume.hr/index.php/hr/ume/opcenito/sumeuhrv, (29. lipnja 2016.)

[1] Zakon o šumama i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama, "Narodne novine" br. 140/05., 82/06., 129/08., 80/10., 124/10., 25/12., 68/12., Čl. 6.

Važećom Šumskogospodarskom osnovom područja utvrđeno je da je drvna zaliha u Republici Hrvatskoj 398 milijuna m³, od čega je 302 milijuna m³ u državnim šumama, kojima gospodare Hrvatske šume; nešto više od 78 milijuna m³ je u šumama privatnih šumo posjednika i 17 milijuna m³ u državnim šumama kojima se koriste drugi pravni subjekti[2].

Slika 2. Drvna zaliha prema vrstama u Republici Hrvatskoj: 2006.– 2015.

Izvor: Hrvatske Šume, 2006., „Drvna zaliha prema vrstama u Republici Hrvatskoj“, http://portal.hrsume.hr/index.php/hr/ume/opcenito/sumeuhrv (29. lipnja 2016.)

Godišnji prirast drvne zalihe u RH iznosi 10,5 milijuna m³, od čega je 8 milijuna m³ u šumama kojima gospodare Hrvatske šume, 2,1 milijun m³ u šumo posjedničkim šumama. Godišnje se u šumama kojima gospodare Hrvatske šume iskoristi manje od prirasta, čime se osigurava budućnost održivog gospodarenja[3].

Prerada drva i proizvodnja namještaja imaju značajnu ulogu u nacionalnom gospodarstvu, koja se ogleda u ekonomskom doprinosu (7% - tni udjel u ukupnoj razmjeni zemlje) i kroz širi društveni doprinos (1/3 ukupnog broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji; 0,9% - tni udjel u BDP - u), čime se uvelike pridonosi harmonizaciji ukupnih razvojnih procesa unutar zemlje. Također, tradicionalno su dominantne u ruralnim područjima zemlje i zauzimaju značajno mjesto u konceptu ruralnog razvoja, a najznačajnije, u područjima od posebne državne skrbi koja se prostiru najvećim dijelom ruralnih prostora. Prema prosječnom broju zaposlenih po

[2] Hrvatske šume, 2006., *„Šume u Hrvatskoj“,* http://portal.hrsume.hr/index.php/hr/ume/opcenito/sumeuhrv (29.06.2016.)
[3] Ibid.

jednom gospodarskom subjektu, gospodarstvo prerade drva i proizvodnje namještaja ima obilježja maloga gospodarstva (mali i srednji poduzetnici)[4].

Drvni sektor se ističe kao jedan od najstarijih sektora prerađivačke industrije. On je strateška grana hrvatskog gospodarstva. Zbog izvoza kojeg on ostvaruje i broja ljudi koje zapošljava, drvni sektor je važna sastavnica hrvatskog gospodarstva. Isto tako, zbog bogatstva šumskog fonda, drvna industrija ima povoljne uvjete za svoj razvoj.

No, Hrvatska nema dovoljno obrazovanih i kvalificiranih mladih ljudi u drvnom sektoru koji bi svojim znanjem i elanom uspjeli osvježiti zastarjelu proizvodnju. Hrvatska nema izgrađen lanac izvozne distribucije nacionalne robne marke, kao što to imaju neke uspješne europske zemlje; primjerice Švedska, Slovenija i Italija. Jedan od većih problema industrije drva u Hrvatskoj je taj što Hrvatska izvozi drvo kao sirovinu, a uvozi gotove proizvode od tog istog drva. U Hrvatskoj postoji nekoliko domaćih, individualnih salona namještaja koji nisu konkurenti za razliku od inozemnih. Potrebno je od strane nadležnih institucija da detektiraju taj problem i putem poticanja proizvodnje drvnog sektora da osiguraju domaću proizvodnju.

2.1. Obilježja drvnog sektora

Prema NKD (Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti) iz 2007. godine, djelatnosti vezane za drvni sektor razvrstavaju se na slijedeći način:

1. „C – 16“ → Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala
2. „C – 17“ → Proizvodnja papira i proizvoda od papira
3. „C – 31“ → Proizvodnja namještaja

[4] Republika Hrvatska Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva - *Operativni program razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2011. – 2014.*, str 6.

Tablica 1. Klasifikacija djelatnosti drvnog sektora prema NKD-u iz 2007. godine

NKD 2007.			
Odjeljak	Skupina	Razred	Naziv
Područje C			**Prerađivačka industrija**
16			**Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala**
	16.1		Piljenje i blanjanje drva
		16.10	Piljenje i blanjanje drva
	16.2		Proizvodnja proizvoda od drva, pluta, slame i pletarskih materijala
		16.21	Proizvodnja furnira i ostalih ploča od drva
		16.22	Proizvodnja sastavljenog parketa
		16.23	Proizvodnja ostale građevne stolarije i elemenata
		16.24	Proizvodnja ambalaže od drva
		16.29	Proizvodnja ostalih proizvoda od drva, proizvoda od pluta, slame i pletarskih materijala
17			**Proizvodnja papira i proizvoda od papira**
	17.1		Proizvodnja celuloze, papira i kartona
		17.11	Proizvodnja celuloze
		17.12	Proizvodnja papira i kartona
	17.2		Proizvodnja proizvoda od papira i kartona
		17.21	Proizvodnja valovitog papira i kartona te ambalaže od papira i kartona
		17.22	Proizvodnja robe za kućanstvo i higijenu te toaletnih potrepština od papira
		17.23	Proizvodnja uredskog materijala od papira
		17.24	Proizvodnja zidnih tapeta
		17.29	Proizvodnja ostalih proizvoda od papira i kartona
31			**Proizvodnja namještaja**
	31.0		Proizvodnja namještaja
		31.01	Proizvodnja namještaja za poslovne i prodajne prostore
		31.02	Proizvodnja kuhinjskog namještaja
		31.03	Proizvodnja madraca
		31.09	Proizvodnja ostalog namještaja

Izvor: Izradio autor prema podacima Poslovnog foruma, 2007., Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007, Narodne novine, Zagreb, dostupno na: http://www.poslovniforum.hr/nkd/nkd2007.htm (05.srpanj.2016.)

Hrvatska, iako bogata sirovinom, ne postiže dostatne kapacitete u proizvodnji proizvoda od drva, a posebno ne u proizvodnje namještaja. Zbog postojanja velikog broja malih, neracionalnih pilana, hrvatski drvni sektor suočava se sa nedovoljnom preradom i proizvodnjom drvnih proizvoda. Budući da su te pilane započele sa svojim radom još 90-ih godina prošlog stoljeća, a nisu ulagale u svoju obnovu, u njima se radi sa zastarjelom tehnologijom. No, ako se investira u njihovu obnovu i u nova postrojenja, moguće je da će se ostvariti dovoljan profit uz minimalna ulaganja.

Lokacije pilana koncentrirane su u sjeverozapadnom kontinentalnom dijelu zemlje, stupanj iskorištenja drvne mase rapidno pada, produktivnost i kvaliteta izradaka je loša, s izuzetkom pokoje dobro organizirane pilane. Time počinje odumiranje velikog broja tradicionalnih pilanskih postrojenja lociranih na načelu „što bliže sirovini“, što je dokaz pogrešaka u ekonomskoj politici. U konkurenciji s velikim mega pilanama u Europi, izvoz je moguć samo onda ako je jedan ili više resursa plaćen ispod tržišne cijene (sirovina, ljudski rad)[5].

Djelatnost „C – 31“ → proizvodnja namještaja najvažniji je segment drvnog sektora. Iako je najvažniji segment, proizvodnja namještaja nalazi se u jako teškoj poziciji. Problemi proizvodnje namještaja započinju još prije dvadesetak godina kada je započeo Domovinski rat. Tada se proizvodnja namještaja prepolovila i dovedena je gotovo do propasti.

Razaranja tijekom Domovinskog rata, u razdoblju od 1991. do 1995. godine na području Republike Hrvatske prouzročila su velika oštećenja drvno industrijskih proizvodnih pogona. Do 1989. godine u Hrvatskoj se kontinuirano povećavala proizvodnja piljene građe, ali kako je Hrvatska bila uvelike vezana za tržišta republika bivše Jugoslavije, u kojima je imala svoja predstavništva, prodajne i skladišne prostore te velika nenaplaćena potraživanja, a 1989. godine došlo je do raspada zajedničkog tržišta, ali i do pada proizvodnje. Rat je donio velika materijalna razaranja. Prema nekim procjenama, oko 25% proizvodnih kapaciteta drvne industrije potpuno je uništeno ili je pretrpjelo velika materijalna razaranja, a indirektne štete zbog rata i ratnih posljedica također su velike. Zbog okupacije hrvatskog prostora područje pod upravom Hrvatskih šuma d.o.o. bilo je smanjeno za oko 25 %, a šumarska proizvodnja za oko 40 %, što je dodatno opteretilo ne samo šumarstvo, već i drvnu industriju, koja izravno ovisi o toj sirovini. Posljedica svih tih zbivanja bio je vrlo veliki pad pilanske proizvodnje[6].

Nakon raspada bivše države, napustio se sustav totalne zaštite domaće proizvodnje, te se stvara novi gospodarski sustav gdje se liberalizira trgovina. Tih godina, Hrvatska poduzeća osim imovine, izgubila su i velik dio tržišta, te su bili

[5] Vlahinić-Dizdarević N., Uršić V., *Drvno prerađivački sektor u Republici Hrvatskoj: SWOT matrica i projekcije rasta*, Zagreb, 2010., str. 65

[6] Ištvanić J., Antonović A, Greger K., Pervan S., Jambreković V, Benković Z., Kavran M., *Pilanarstvo u Republici Hrvatskoj 1. Dio – Povijesni pregled hrvatskog pilanarstva*, Zagreb, 2008., str.129.

primorani tražiti nova. To nije bilo lako ostvariti u kratkom razdoblju, jer su imali jaku konkurenciju.

Od završetka rata pa do nove globalne recesije (2008. godine), Hrvatska nije imala značajnog uspjeha u proizvodnji namještaja. Cijena kapitala u Hrvatskoj znatno je viša nego cijena kapitala u inozemstvu. Osim toga, zbog zastarjele tehnologije, ne inovativne proizvodnje, te drugih čimbenika, drvni sektor ostvaruje slabu konkurentnost na stranim tržištima. Umjesto poticanja izvoza namještaja, povećao se uvoz istog.

Međutim, Hrvatska pripada onoj grupaciji nepripremljenih zemalja u kojoj se tijekom zadnjih godina nije sustavno ulagalo u drvni sektor. U cjelini, Republika Hrvatska marginalni je dobavljač na međunarodnom tržištu i njezini su proizvodi i zalihe relativno nepoznati među kupcima, osim nekoliko izuzetaka. Stoga se posljednjih godina drvni sektor suočava s padom proizvodnje i zaposlenosti, što je posljedica nepovoljnog sinergijskog djelovanja ekonomske krize, globalizacije tržišta, ali i domaćeg okruženja. Važnost drvnog sektora proizlazi i iz važnosti Lisabonske strategije, koju je u ožujku 2000. godine donijela Europska komisija radi jačanja europske prerađivačke industrije. Riječ je dakle o sektoru koji zahtijeva posebnu pozornost ne samo državnih institucija i poduzetničkih okruženja već i znanstvene zajednice[7].

2.2. Stanje u drvnom sektoru

Izrazito velika potražnja za drvom i drvnim proizvodima stalna je, uz manje iznimke kriznih godina. Predviđa se da će, s rastom i razvojem svjetskog gospodarstva, i dalje rasti po stopi od oko 3% godišnje. Globalizacija je imala značajan utjecaj na ovo područje, posebno u vidu globalne trgovine svim drvnim proizvodima. Još jedan vrlo značajan trend je snažan porast proizvodnje i potrošnje drvenih peleta. Proizvodnja istih se na globalnoj razini u razdoblju 2000. – 2010. gotovo upeterostručila. Od ukupne količine m^3 drveta u svijetu, više od polovice koristi se kao drvo za energetske potrebe. Kako bi se zadovoljile potrebe koje je

[7] Basarac-Sertić M., *Konkurentnost hrvatskog drvnog sektora*, Zagreb, 2013., str. 49

postavio koncept održive gradnje, proizvodi za primjenu u građevinskom sektoru također su postali važan segment u djelatnosti prerade drva i proizvoda od drva[8].

2.2.1. Prerada drva i proizvodnja namještaja

Unatoč obilju kvalitetne drvne sirovine i tradiciji u proizvodnji namještaja, Hrvatska posljednjih godina ne zadovoljava rastuću domaću potražnju za namještajem, već, čak bilježi rastući deficit u robnoj razmjeni s inozemstvom u promatranom segmentu proizvodnje. Također, izostala su značajnija strana ulaganja u sektor proizvodnje namještaja, a tek posljednjih godina bilježimo nešto pozitivnije trendove. Istovremeno većina tvrtki u drvno prerađivačkom sektoru i dalje se nalazi u fazi restrukturiranja poslovanja te je uglavnom zamjetna nespecijalizirana proizvodnja, manjak prepoznatljivih domaćih brandova i zaostajanje za trenutnim trendovima na tržištu. Loša tehnološka opremljenost te visoki fiksni troškovi trenutno nepovoljno djeluju na međunarodnu konkurentnost hrvatskih proizvođača pogotovo u uvjetima rastuće konkurencije iz drugih tranzicijskih zemalja te Kine[9].

S aspekta prepreka ulasku na tržište najznačajnija je izuzetno snažna pregovaračka moć dobavljača drvne sirovine i električne energije. Sadašnji sustav nabave drvne sirovine koji omogućuje garantiranu opskrbu drvnom sirovinom na srednji rok samo uz zadovoljavanje strogih uvjeta, obeshrabrujuće djeluje na ulazak novih proizvođača namještaja. Nepostojanje tržišta drvne sirovine te primarno obrađene drvne građe, primorava tvrtke da se bave gotovo svim fazama obrade drva, zbog čega moraju više ulagati, što obeshrabruje ulazak novih tvrtki u proizvodnju namještaja[10].

Operativno opredjeljenje je višestruko povećati vrijednost drvne sirovine kroz proizvode visokog stupnja finalizacije s obilježjima visoke kvalitete, dizajna i prepoznatljivosti, na kontinuiranoj osnovi kroz razvoj i korištenje smjernica na osnovu eksplicitnih analiza i standarda. Dugoročni cilj jest: prerada drva i proizvodnja namještaja kao ekonomski uspješne, profitabilne djelatnosti s uravnoteženim, konkurentnim i održivim razvojem, prateći svjetske razvojne trendove. Cilj se temelji

[8] Ministarstvo gospodarstva, *Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020.*, Zagreb, 2014., str. 163
[9] CARDS 2002 Project Development of Investment and Business Climate in Croatia, A*naliza sektora – proizvodnja namještaja*, str. 3
[10] Op. cit. *Drvno – prerađivački sektor u Republici Hrvatskoj: SWOT matrica i projekcije rasta*, str. 5

na pretpostavci povećane ekonomske učinkovitosti, a porast konkurentnosti bit će ključna točka za neprekidna ekonomska postignuća. Dugoročni cilj bit će postignut realizacijom kratkoročnih ciljeva:

- Promjena postojeće strukture u korist finalne proizvodnje
- Povećanje učešća finalnih proizvoda na tržištu
- Povećanje konkurentnosti finalnih proizvoda na tržištu
- Povećanje zaposlenosti i zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima
- Poticanje razvoja i zaštita nacionalne prerade drva i proizvodnje namještaja, ne dovodeći u pitanje njezinu otvorenost[11].

Kako bi Hrvatska postala konkurentnija zemlja kako na europskom, tako i na svjetskom tržištu potrebno je uvesti nove mjere putem kojih bi to i postigla. Kao mjere povećanja konkurentnosti u preradi drva i proizvodnja namještaja navode se:

1. Obrazovanje i usavršavanje ljudskih resursa
2. Primjena nove tehnologije i novih tehnoloških procesa
3. Povećanje energetske učinkovitosti i zaštite okoliša

Obrazovanje i usavršavanje ljudskih resursa

Mnoga poduzeća u Hrvatskoj još uvijek ne percipiraju kako ulaganje u obrazovanje i usavršavanje ljudi nije trošak već investicija koja omogućava podizanje kvalitete i vještina zaposlenika, odnosno produktivnosti zaposlenika. Zbog toga je potrebno podizati vrijednost ljudskog kapitala, tj. omogućiti zaposleniku stjecanje novih znanja, vještina i vrijednosti kako bi se mogla u svakom pogledu povećati konkurentnost na tržištu.

Primjena nove tehnologije i novih tehnoloških procesa

U prošlosti se primjenjivala ručna obrada drva, no kako se svijet razvija i kako se uvode nove tehnologije, potrebno je pratiti trendove i uvoditi nove strojeve i alate koji će omogućiti kvalitetniju i bržu preradu drva. Uspješno implementiranje nove tehnologije u proizvodni proces zahtijeva ulaganje u tehnološki razvitak. Naime, kako bi se to postiglo, potrebno je modernizirati postojeće i uvoditi nove tehnologije, zatim je potrebno uvesti i automatizaciju u proizvodni proces kako bi se ubrzala i pojednostavnila proizvodnja.

[11] Op. cit. *Operativni program razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2011. – 2014.*, str. 16.

Povećanje energetske učinkovitosti i zaštite okoliša

Budući da potrošnja energije raste s rastom proizvodnje, potrebno je uvesti nove i inovativnije tehnologije koje će omogućiti smanjenje potrošnje energije i tako povećati energetsku učinkovitost.

Proizvodni ciklus u preradi drva i u proizvodnji namještaja mora biti usklađen s politikom zaštite okoliša. Politika zaštite okoliša podrazumijeva sprječavanje daljnjeg širenja degradacije okoliša i svih vrsti onečišćenja, zatim javni nadzor nad svim vrstama onečišćenja, racionalno iskorištavanje postojećih prirodnih resursa te usmjeravanje proizvodnih postupaka, prometa i raznih usluga na čiste i bezopasne tehnologije. Kako bi se neka tvrtka mogla brzo i efikasno prilagoditi promjenama te pronalaziti kreativna rješenja, ona mora usvojiti koncept održivog razvoja kako bi putem njega mogla kvalitetno zadovoljiti ciljeve koje mora postići.

Zaštita okoliša će se povećati nakon što se u proizvodnju uvedu različite mjere i standardi za zaštitu okoliša, te isto tako da se primjerenije postupa s otpadom, tj. da se otpad kvalitetno zbrinjava.

Prerada drva

Nacionalna klasifikacija djelatnosti svrstava preradu drva u prerađivačku industriju u područje „C – 16“. Pod preradom drva i proizvoda od drva, podrazumijeva se piljenje i blanjanje drva, proizvodnja furnira i ostalih ploča od drva, proizvodnja sastavljenog parketa, proizvodnja ostale građevne stolarije i elemenata, proizvodnja ambalaže od drva, te proizvodnja ostalih proizvoda od drva.

Naime, u pilanskoj preradbi te proizvodnji furnira i drvnih ploča svjetska kretanja očituju se u okrupnjavanju i globalizaciji, dok je proizvodnja namještaja, koja je u tehnološki razvijenom svijetu vrlo sofisticirana, sve spremnija prema tržištu nastupati kupcu individualno. Suvremena tehnologija će najčešće sama određivati veličinu tvornica, poduzeća, količinu proizvodnje, pa prema tome i veličinu tržišta. To je ono bitno, novo što pokazuje da je nacionalno tržište preusko za takvu proizvodnju, kao i da je ono postalo jedna od bitnih kočnica modernizacije proizvodnje koju traži konkurencija na svjetskom tržištu[12].

[12] Figurić M., *Prilog raspravi o koncepciji razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja,* Šumarski list, Zagreb, 1999. str. 195. dostupno na: http://www.sumari.hr/sumlist/199905.pdf

Na državnoj razini se uočava problem izvoza sirovina u obliku piljene građe i elemenata s jedne strane i nemogućnosti nabavke sirovine drvoprerađivača s druge. Postojeći model prodaje trupaca po provedenom Javnom nadmetanju i Ugovoru sa Hrvatskim šumama d.o.o. nije idealan, jer mali i srednji drvoprerađivači zbog neujednačenog razvoja nisu u prilici zadovoljiti sve tražene kriterije, odnosno ostaju bez sirovine, dok s druge strane neki drvoprerađivači izvoze tako dobivenu sirovinu[13].

Tablica 2. Proizvodnja odabranih proizvoda od drva

Proizvod	Mjerna jedinica	2012.	2013.	2014.
16. Prerada drva i proizvoda od drva				
Željeznički pragovi	000 m3	12	14	31
Drvo od crnogorice piljeno i blanjano	000 m3	114	107	106
Piljena građa od ostalih listača	000 m3	381	472	595
Hrastovi blokovi za parkete i podove	000 m3	61	66	79
Drvo oblikovano za parket	000 m3	43	71	84
Šumski i drveni ostatak	000 t	254	269	263
Furnir	000 m3	16	21	21
Sastavljeni parket	000 m2	3.543	3.473	3.258
Građevna stolarija	000 kom.	112	74	69
Proizvodnja ambalaže od drva	000 kom.	1.047	1.079	1.095
Proizvodnja peleta od drva	000 t	-	-	124
Proizvodnja briketa od drva	000 t	-	-	17
Proizvodnja ostalih proizvoda od drva	000 kom.	1.155	1.417	1.368

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, 2014., "Proizvodnja odabranih proizvoda od drva", dostupno na: http://www.hgk.hr/djelatnost/gosp_poljoprivredaprehrana/industrijska-proizvodnja-prerade-drva-i-proizvodnje-namjestaja (01. kolovoz 2016.)

Prethodna tablica prikazuje količinu proizvodnje odabranih proizvoda od drva za razdoblje od 3 godine (2012., 2013. i 2014. godinu). Prema podacima iz tablice može se zaključiti da je u 2012. godini piljeno i blanjano manje drva 495 tisuća m³ (drvo crnogorice i ostalih listača), nego 2014. godine 701 tisuća m³.

Također je iz tablice vidljivo da velika količina piljene građe odlazi za potrebe izrade parketa. Tako je 2012. godine upotrijebljeno drva za parkete i podove u iznosu od 104 tisuće m³, a 2014. godine je poraslo na 163 tisuće m³.

Osim toga u 2012. godini proizvedeno je sastavljenog parketa 3 543 tisuće m², a do 2014. godine se proizvodnja neznatno smanjila na 3 258 tisuća m². Nadalje,

[13] Ministarstvo poljoprivrede, *Procjena učinka propisa Zakona o preradi i uporabi drva, proizvodima od drva i namještaju*, Zagreb, 2013., str. 1.

hrvatski drvni sektor je prepoznao nove trendove, te je 2014. godine započeo proizvoditi pelete od drva i to 124 tisuće tona i brikete od drva 17 tisuća tona.

Proizvodnja namještaja

Dizajn proizvoda te estetska i funkcionalna kvaliteta važan su aspekt proizvodnoga procesa ove djelatnosti, a kupac određuje trendove u proizvodnji. Globalni trendovi proizvodnje namještaja uključuju proizvodnju ekološkog namještaja, proizvodnju namještaja manjeg profila, proizvodnju multifunkcionalnog namještaja, tehnološki dizajn namještaja, popularnost vintage namještaja, sve veći značaj namještaja za vanjske prostore, izradu namještaja po želji kupca, specijaliziranost u madracima te kožni namještaj[14].

Industrija namještaja kao najvažniji segment drvno - prerađivačkog kompleksa koji bi trebao predstavljati najveću dodanu vrijednost, nalazi se u vrlo teškoj poziciji. Iako je globalna recesija bitno smanjila potražnju za namještajem, problemi ove industrije počinju još prije gotovo 20 godina. Početkom 90-tih, u roku od samo nekoliko godina, dijelom zbog rata, a potom i zbog uglavnom neuspješne privatizacije te nedovoljno poticajne ekonomske politike, hrvatska industrija namještaja gotovo je prepolovljena i dovedena na rub propasti. Porastom etata[15] gospodarstvo se našlo u situaciji da ima drvne sirovine, no nema više prerađivačke mogućnosti koja bi povećala dodanu vrijednost. Na tom višku drvne sirovine i velikoj potražnji za drvom od strane zemalja Europske unije stvorila se nova struktura drvno-prerađivačkog kompleksa u kojoj prevladavaju pilanski kapaciteti koji podmiruju potrebe europske industrije namještaja. Tijekom proteklih godina nije bilo profitabilno ulagati u industriju namješta zbog znatno dužeg ciklusa prerade nego u pilanama, djelomično i zbog cijene kapitala koji je bio znatno viši nego u Europi. Nepovoljnu situaciju dodatno je pogoršao jak tečaj kune koji je slabio konkurentnost na inozemnim tržištima te pojeftinio uvoz stranog namještaja. Trendovi koji danas vladaju u hrvatskoj proizvodnji namještaja očituju se u nastojanjima stvaranja relativno optimalnog odnosa cijene i kvalitete visoko serijski proizvedenih proizvoda te izvozu na manje

[14] Op. cit. *Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020.*, str. 258.
[15] ETAT - sječiva drvna masa označava količinu drvne mase koju je dopušteno iskorištavati u gospodarske svrhe. Svake godine donose se godišnji planovi (godišnji etat). Godišnji etat u šumama kojim gospodare Hrvatske šume iznosi u prosjeku 5,8 milijuna m3.

zahtjevna tržišta, naročito u pogledu oblikovanja, inovativnog dizajna ili materijala i funkcije[16].

Tablica 3. Proizvodnja odabranih proizvoda namještaja

Proizvod	Mjerna jedinica	2012.	2013.	2014.
31. Proizvodnja namještaja				
Sjedala	000 kom.	1.730	1.618	1.682
Uredski drveni namještaj	000 kom.	85	96	103
Drveni namještaj za trgovine	000 kom.	31	26	31
Kuhinjski namještaj	000 kom.	136	177	241
Madraci svih vrsta	000 kom.	271	276	272
Drveni namještaj - kućno pokućstvo	000 kom.	726	792	788

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, 2014., "Proizvodnja odabranih proizvoda namještaja", dostupno na: http://www.hgk.hr/djelatnost/gosp_poljoprivredaprehrana/industrijska-proizvodnja-prerade-drva-i-proizvodnje-namjestaja (01. kolovoz 2016.)

U području „C – 31", odabrana je proizvodnja slijedećih proizvoda namještaja, a to su sjedala, uredski drveni namještaj, drveni namještaj za trgovine, kuhinjski namještaj, madraci i kućno pokućstvo.

Za promatrano razdoblje od 3 godine najviše se proizvodilo sjedala 2012. godine i to 1 730 tisuća komada. Do 2014. godine proizvodnja sjedala smanjila se na 1 682 tisuće komada. Osim sjedala, u odnosu na ostali namještaj proizvodilo se jako puno kućnog pokućstva i to 726 tisuća komada u 2012. godini, da bi u 2014 godini proizvodnja porasla na 788 tisuća komada.

Značajan porast zabilježila je proizvodnja kuhinjskog namještaja. 2012. godine proizvodilo se 136 tisuća komada kuhinjskog namještaja, a do 2014. godine ta proizvodnja je porasla na 241 tisuću komada.

Najmanje se proizvodilo drvenog namještaja za trgovine. U 2013. godini proizvodnja drvenog namještaja za trgovine bila je na najnižoj razini, a proizvodilo se 26 tisuća komada.

[16] Op. cit. *Drvno prerađivački sektor u Republici Hrvatskoj: SWOT matrica i projekcije rasta,* str. 66.

2.2.2. Gospodarskih subjekti, zaposleni i plaće

Slijedeći će podaci pokazati koliko se poslovnih subjekata bavi preradom drva i proizvodnjom namještaja, koliko je zaposlenih ljudi u tim sektorima, te koliko iznose njihove prosječne mjesečno isplaćene neto plaće po zaposlenom.

Gospodarski subjekti

Tablica 4. Broj gospodarskih subjekata prerade drva i proizvodnje namještaja u 2016. godini

Djelatnost/veličina poduzeća	Malo	Srednje	Veliko	Ukupno
Prerada drva i proizvoda od drva	1129	33	3	1165
Proizvodnja namještaja	781	16	5	802

Izvor: Izradio autor na temelju podataka Hrvatske gospodarske komore, 2016., dostupno na: http://www1.biznet.hr/HgkWeb/do/extlogon (13. rujan 2016.)

Tablica prikazuje broj gospodarskih subjekata koji se bave preradom drva i proizvodnjom namještaja u 2016. godini.

U području „C – 16“, preradom drva i proizvoda od drva i pluta bavi se ukupno 1165 tvrtki. Od toga 1129 tvrtki spadaju u male poduzetnike, 33 u srednje, a samo je 3 velikih.

U drugom promatranom području „C – 31“, proizvodnjom namještaja bavi se ukupno 802 tvrtki. Od tih tvrtki malih je 781, srednjih 16, a velikih 5.

Zaposleni

Tablica 5. Broj zaposlenih u preradi drva i proizvodnji namještaja za promatrano razdoblje 2009. – 2015.

Djelatnost/ godine	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Prerada drva i proizvoda od drva	11.501	11.050	10.839	11.072	11.072	11.521	11.861
Proizvodnja namještaja	9.637	9.676	9.357	8.887	8.447	8.443	7.502
Ukupno prerada drva i proizvodnja namještaja	21.138	20.726	20.196	19.959	19.519	19.964	19.363

Izvor: Izradio autor prema podacima Državnog zavoda za statistiku, 2015., dostupno na: http://www.dzs.hr/App/PXWeb/PXWebHrv/Table.aspx?layout=tableViewLayout1&px_tableid=T1_HR.px&px_path=Zaposlenost%20i%20pla%C4%87e&px_language=hr&px_db=Zaposlenost%20i%20pla%C4%87e&rxid=fc9d580f-2229-4982-a72c-cdd3e96307d3 (13. rujan 2016.)

Za promatrane godine od 2009. do 2015., može se zaključiti da je ukupan broj zaposlenih kontinuirano iz godine u godinu padao. Tako je 2009. godine ukupan broj zaposlenih u preradi drva i proizvoda od drva, te proizvodnji namještaja iznosio 21 138.

2014. godine došlo je do novih zapošljavanja, te je tada ukupan broj zaposlenih u preradi drva i proizvoda od drva porastao, što je vidljivo u ukupnom broju zaposlenih koji je iznosio 19 964 zaposlenika. Dok je u 2015. godini nastavljeno s negativnim trendom, te se broj zaposlenih smanjio i iznosio je 19 363 zaposlenih.

Također je iz tablice vidljivo da je u području prerade drva i proizvoda od drva zaposleno više radnika u odnosu na područje proizvodnje namještaja. U preradi drva i proizvoda od drva 2009. godine bilo je zaposleno 11 501 radnika. U 2010. i 2011. godini se taj broj smanjivao, da bi se u 2012. i 2013. godini zadržao na istoj razini od 11 072 zaposlenih, a do 2015. godine broj je porastao na 11 861 zaposlenih.

Nadalje, u području proizvodnje namještaja 2009. godine broj zaposlenih je iznosio 9 637. U 2010. godini taj je broj neznatno porastao na 9 676 zaposlenih, da bi od tada kontinuirano padao, te je tako u 2015. godini broj zaposlenih iznosio 7 502.

Prosječna neto plaća

Tablica 6. Prosječno mjesečno isplaćena neto plaća po zaposlenom u kunama za promatrano razdoblje 2009. – 2015.

Djelatnost/ godine	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Prerada drva i proizvoda od drva	3.124,00	3.144,00	3.156,00	3.269,00	3.341,00	3.445,00	3.496,00
Proizvodnja namještaja	3.213,00	3.206,00	3.294,00	3.390,00	3.450,00	3.867,00	3.805,00

Izvor: Izradio autor prema podacima Državnog zavoda za statistiku, 2015., dostupno na: http://www.dzs.hr/App/PXWeb/PXWebHrv/Table.aspx?layout=tableViewLayout1&px_tableid=T2_HR.px&px_path=Zaposlenost%20i%20pla%C4%87e&px_language=hr&px_db=Zaposlenost%20i%20pla%C4%87e&rxid=fc9d580f-2229-4982-a72c-cdd3e96307d3 (14. rujan 2016.)

Ako promatramo samo djelatnosti prerade drva i proizvoda od drva, tada je prosječno isplaćena mjesečna neto plaća u tom odjeljku iznosila 3 124,00 kuna 2009. godine. Do 2011. godine je u tom odjeljku neznatno porasla plaća na 3 156,00 kuna, dok je 2015. godine prosječna neto plaća poraslo za nekoliko stotina kuna i iznosila je 3 496,00 kuna.

Ako pak promatramo djelatnosti proizvodnje namještaja, tada vidimo da je u tom odjeljku prosječna neto plaća iznosila 3 213,00 kuna u 2009. godini. U 2010. godini se smanjila za nekoliko kuna i tada je iznosila 3 206,00 kuna. Od 2011. godine kada je prosječno mjesečno isplaćena neto plaća po zaposlenom iznosila 3 294,00 kune stalno je iz godine u godinu u porastu. Tako je do 2014. godine neto plaća porasla i iznosi 3 867,00 kuna, a 2015. godine je smanjena na 3 805,00 kuna.

Može se reći što se tiče plaća u područjima prerade drva i proizvoda od drva, te proizvodnje namještaja da su prosječno isplaćene mjesečne neto plaće po zaposlenom u konačnici porasle za nekoliko stotina kuna.

2.2.3. Vanjskotrgovinska razmjena

U analizi vanjskotrgovinske robne razmjene drva, proizvoda od drva i namještaja jasno se uočava problem izvoza drvnih sirovina u obliku piljene građe i elemenata. Samo u 2012. godini ukupan izvoz drva, proizvoda od drva i namještaja iznosio je 902,35 mil.$. Od toga drvo i drvni proizvodi (sirovina u obliku piljene građe i elemenata) izvezeni su u vrijednosti od 578,50 mil.$, što je 64% od ukupnog izvoza dok je namještaja (finalni proizvod) izvezeno u vrijednosti od 323,85 mil.$, a to je samo 35% od ukupnog izvoza. U istoj godini ukupan uvoz drva, drvnih proizvoda i namještaja iznosio je 497,73 mil.$, a to je 55% od ukupnog uvoza istih proizvoda.

Drva i drvnih proizvoda uvezeno je u iznosu od 194,05 mil.$, dakle 39% od ukupnog uvoza, a namještaja je uvezeno 303,68 mil.$, što predstavlja 61% od ukupnog uvoza.

Promatrajući samo izvoz namještaja (323,85 mil.$) i uvoz namještaja (303,68 mil.$) u 2012. godini ukazuje nam da je pokrivenost uvoza izvozom namještaja 106,64%.

Pokazatelji analize ukazuju na izuzetno veliki izvoz piljene građe odnosno sirovine drvne industrije, a mali izvoz proizvoda s visokom dodanom vrijednošću, a to je namještaj[17].

Izvoz

U razdoblju od 2000. do 2011. godine, najveća razina izvoza industrije prerade drva i proizvodnje namještaja dosegnuta je 2007. godine u apsolutnom iznosu od 2.635.145 i 2.846.308 tisuća kuna. U godinama 2008., 2009. i 2010., vanjskotrgovinska razmjena drvnog sektora bila je pod utjecajem krizom smanjene globalne potražnje koja je 2009. rezultirala padom globalne robne razmjene što je bilo popraćeno padom cijena hrane, sirovina i energije na svjetskom tržištu. Tijekom 2010. i 2011. godine započeo je oporavak potražnje koji je doveo do povećanja volumena robne razmjene. Međutim, problem koji treba dodatno naglasiti jest jaz između vrijednosti izvoza dvaju odjeljaka od interesa (C16 i C31).

Naime, u razdoblju od 2004. do 2007. godine, vrijednost izvoza industrije namještaja bila je veća u odnosu na vrijednost izvoza prerade drva za pola milijarde

[17] Op.cit., *Procjena učinka propisa Zakona o preradi i uporabi drva, proizvodima od drva i namještaju*, str. 4.

kuna (u 2006. godini). nakon 2007. godine, vrijednost izvoza išla je u prilog odjeljku prerade drva u odnosu na odjeljak proizvodnje namještaja i taj je jaz u 2011. godini dosegnuo gotovo milijardu kuna (preciznije 841 milijun kuna)[18].

U slijedećoj su tablici prikazani podaci izvoza drva i proizvoda od drva i namještaja za razdoblje između 2011. godine i 2014. godine.

Tablica 7. Izvoz drva i proizvoda od drva i namještaja u 000 kuna

Djelatnost/ godine	2011.	2012.	2013.	2014.
Prerada drva i proizvoda od drva	2 614 188	2 756 752	3 248 506	3 908 746
Proizvodnja namještaja	1 770 709	1 798 105	2 022 243	2 414 622
Ukupno prerada drva i proizvodnja namještaja	4 384 897	4 554 857	5 270 749	6 323 368

Izvor: Izradio autor prema podacima Državnog zavoda za statistiku, 2015., dostupno na: http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2015/sljh2015.pdf (15. rujan 2016.)

Prema dobivenim podacima, izvoz u području prerade drva i proizvoda od drva 2011. godine iznosio je 2 614 188 tisuća kuna. Iz godine u godinu je izvoz u promatranom području postupno rastao i tako je 2014. godine dosegnuo iznos od 3 908 746 tisuća kuna.

Izvoz u području proizvodnje namještaja je 2011. godine iznosio 1 770 709 tisuća kuna. Od 2011. godine do 2014. godine izvoz je porastao i iznosi 2 414 622 tisuća kuna.

Prikazani podaci govore da je izvoz drva i proizvoda od drva veći nego što je izvoz namještaja. Tako je 2011. godine izvoz drva i proizvoda od drva bio veći za 843 479 tisuća kuna u odnosu na izvoz namještaja, dok je 2014. godine izvoz drva i proizvoda od drva veći za 1 494 124 tisuće kuna prema izvozu namještaja.

[18] Družić G., Basarac M, *Makroekonomska analiza hrvatskog drvnog sektora,* str. 264.

Uvoz

Razdoblje od 2000. do 2007. godine obilježeno je kontinuiranim rastom uvoza do maksimalne razine dosegnute 2007. godine u iznosu od 1.972.652 i 4.404.918 tisuća kuna u odjeljcima C16 i C31. Međutim, zbog utjecaja negativnih kretanja na svjetskim financijskim tržištima, ali i na tržištima u regiji i u članicama Europske unije, 2008., 2009. i 2010. godina obilježene su nepovoljnim kretanjima u kontekstu uvoza. U 2010. godini iznos uvoza dotaknuo je dno s 1.275.214 i 1.603.197 tisuća kuna u industriji prerade drva i proizvodnje namještaja. U godini 2011. započeo je vrlo blagi oporavak uvoza u obje industrije. Uvoz prerađivačke industrije također bilježi negativan trend te se u 2011. godini nalazi na razini iz 2005. godine. Ipak, u 2011. u odnosu na 2010. godinu vidljiv je blagi rast uvoza[19].

Tablica 8. Uvoz drva i proizvoda od drva i namještaja u 000 kuna

Djelatnost/ godine	2011.	2012.	2013.	2014.
Prerada drva i proizvoda od drva	1 327 725	1 222 713	1 249 757	1 547 938
Proizvodnja namještaja	1 699 171	1 640 236	1 551 318	1 691 523
Ukupno prerada drva i proizvodnja namještaja	3 026 896	2 862 949	2 801 075	3 239 461

Izvor: Izradio autor prema podacima Državnog zavoda za statistiku, 2015., dostupno na: http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2015/sljh2015.pdf (15. rujan 2016.)

U prethodnoj tablici vidljivo je da je uvoz u području prerade drva i proizvoda od drva 2011. godine iznosio 1 327 725 tisuća kuna. U narednih dvije godine (2012. i 2013.) uvoz se smanjivao, da bi 2014. godine naglo porastao na 1 547 938 tisuća kuna.

U području proizvodnje namještaja uvoz je iznosio 1 699 171 tisuću kuna 2011. godine, a 2014. godine se malo smanjio i iznosio je 1 691 523 tisuće kuna.

Uvoz namještaja je veći nego uvoz drva i proizvoda od drva. 2011. godine uvoz namještaja je bio veći u odnosu na uvoz drva i proizvoda od drva za 371 446 tisuća kuna, 2014. godine uvoz je bio veći za 143 585 tisuća kuna.

[19] Ibid. str. 265.

Pokrivenost uvoza izvozom

Budući da se radi o industriji izvoznog proizvoda s malim udjelom uvozne komponente, može se zaključiti da je izrazito visoka pokrivenost uvoza izvozom kroz čitav promatrani period prisutna upravo u industriji prerade drva.

Kretanje varijable pokrivenosti uvoza izvozom za područje prerade drva i proizvoda od drva te proizvodnje namještaja prikazano je u slijedećoj tablici.

Tablica 9. Pokrivenost uvoza izvozom drva i proizvoda od drva i namještaja u %

Djelatnost/ godine	2011.	2012.	2013.	2014.
Prerada drva i proizvoda od drva	196,89	225,46	259,93	252,51
Proizvodnja namještaja	104,21	109,62	130,36	142,75
Ukupno prerada drva i proizvodnja namještaja	144,86	159,10	188,17	195,20

Izvor: Izračun i izrada autora

Vidljivo je kako je postotak pokrivenosti uvoza izvozom visok u cijelom promatranom razdoblju. Tako je 2011. godine u području prerade drva i proizvoda od drva postotak pokrivenosti uvoza izvozom iznosio 196,89%. Taj se postotak kroz slijedeće godine povećavao i narastao u 2014. godini na 252,51%

S druge strane pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 104,21% u 2011. godini, a do 2014. godine je porasla na 142,75%.

Prema ovim podacima može se reći kako je pokrivenost uvoza izvozom u području prerade drva i proizvoda od drva veća u odnosu na proizvodnju namještaja.

2.2.4. SWOT analiza drvnog sektora

Putem SWOT analize, kojom se analiziraju unutarnje i vanjsko okruženje, nastojat će se prikazati i objasniti snage, slabosti, prilike i prijetnje drvnog sektora Republike Hrvatske. Analizom okruženja identificiraju se čimbenici drvnog sektora kako bi se prikazala njegova sadašnjost i odredila njegova budućnost.

Tablica 10. SWOT matrica drvnog sektora Hrvatske

	POZITIVNO	**NEGATIVNO**
UNUTARNJE OKRUŽENJE	**SNAGE:** 1. Raspoloživost sirovina drvnog podrijetla 2. Samodovoljnost sirovinske drvne osnove 3. Iskustvo i tradicija u preradi drva, proizvodnji namještaja i preradi papira 4. Reputacija drva i proizvoda od drva 5. Veliki broj obrtnika 6. Održivost gospodarenja u drvnom sektoru 7. Usmjerenost ka izvozu 8. Blizina europskog tržišta	**SLABOSTI:** 1. Slaba kvaliteta strukture proizvoda 2. Zastarjela tehnologija 3. Niska proizvodnost i profitabilnost 4. Visoki troškovi proizvodnje 5. Masovnost proizvodnje 6. Nedostatak kapitala za istraživanje i razvoj 7. Nedovoljne investicije 8. Nedovoljna specijalizacija 9. Mala efikasnost zbog loših sustava planiranja i kontrole
VANJSKO OKRUŽENJE	**PRILIKE:** 1. Razvoj klastera u drvnom sektoru 2. Povezivanje s trgovačkim i industrijskim tvrtkama 3. Povećanje izvoza finalnih proizvoda 4. Povećanje zaposlenosti 5. Poticanje razvoja ruralnih područja 6. Stvaranje infrastrukturne mreže kao podrške razvoju 7. Bolja suradnja s razvojno-istraživačkim institucijama 8. Fleksibilnost proizvodnja 9. Pružanje usluga i razvoj proizvoda prema potrebama kupaca	**PRIJETNJE:** 1. Loše korištenje drvne sirovine i ugroženost šuma 2. Kriza u drvnom sektoru 3. Razvijeniji drvni sektori u drugim zemljama 4. Potražnja za vrstama drva koje ne rastu u Hrvatskoj 5. Visoka zaduženost 6. Premali kapaciteti za proizvodnju 7. Konkurentske cijene

Izvor: Izradio autor na temelju prikupljenih podataka iz znanstvenog rada: Vlahinić-Dizdarević N., Uršić V., *Drvno prerađivački sektor u Republici Hrvatskoj: SWOT matrica i projekcije rasta*, Zagreb, 2010. *i podataka Poslovnog dnevnika, 2002., Analiza sektora – proizvodnja namještaja, dostupnih na: http://www.poslovni.hr/media/PostAttachments/223511/Furniture-CRO.pdf* (27. kolovoz 2016.)

Snage

Raspoloživost sirovina drvnog podrijetla

Jedna od najvažnijih snaga hrvatskog drvnog sektora je dostupnost kvalitetne drvne sirovine. Zbog manjeg intenziteta iskorištavanja drva u prošlosti i zbog sustavne brige o šumskim površinama drvni sektor je usmjeren prema održivom načinu gospodarenja šumama. Upravo, dostupnost kvalitetnog drva, Hrvatskoj omogućuje komparativnu prednost u proizvodnji namještaja od punog drva naspram svojih konkurenata.

Samodovoljnost sirovinske drvne osnove

Hrvatska obiluje prirodnim šumama autohtonih drvnih vrsta. Zbog kvalitetne drvne sirovine Hrvatska ima veliki potencijal u proizvodnji namještaja od punog drva, te proizvodnji furnira u odnosu na svoje glavne konkurente.

Iskustvo i tradicija u preradi drva i proizvodnji namještaja i preradi papira

Hrvatske ima stoljetnu tradiciju u preradi drva i proizvodnji namještaja. Prema tome, drvna industrija bi trebala biti jedan od temelja za budući razvoj Hrvatske.

Reputacija drva i proizvoda od drva

Kvaliteta u preradi drva u Hrvatskoj ima tradicionalno mjesto u koncepciji i organizaciji proizvodnje. Proizvodi hrvatskih drvoprerađivača i proizvođača namještaja danas konkuriraju na sve zahtjevnijem europskom i svjetskom tržištu upravo zbog zadržavanja i unapređivanja standarda kvalitete. Većina poduzeća u drvnom sektoru već je uvela ili je u postupku uvođenja certifikata kvalitete ISO 9001/2000.

Održivost gospodarenja u drvnom sektoru

S rastom ekološke svijesti u Republici Hrvatskoj u proces proizvodnje se implementiraju certifikati ISO 14000. Norma ISO 14001 predstavlja zahtjeve koji se odnose na sustav upravljanja okolišem, a podrazumijevaju planiranje, uspostavu, primjenu i nadzor sustava upravljanja okolišem u poduzeću.

Usmjerenost ka izvozu

Proizvodi od slavonskog hrasta i drugih vrsta drva tradicionalno se izvoze na glavna svjetska tržišta, a posljednjih se godina povećava izvozni suficit. Hrvatski drvni sektor mora biti izvozno usmjeren, te plasirati više svojih proizvoda na inozemna tržišta. Tako se povećavaju tržišta, a sektor postaje profitabilniji i konkurentniji, te se povećava mogućnost preživljavanja i pronalaženja novih resursa za buduće poslovanje.

Blizina europskog tržišta

Hrvatska drvoprerađivačka industrija već godinama svoje proizvode želi što kvalitetnije pozicionirati na tržište Europske unije. Budući da je Hrvatska postala članica Europske unije, otvorili su joj se novi putovi za plasiranje proizvoda na europsko tržište. Suradnja proizvođača sa zemljama članicama je puno jednostavnija, s manje carinskih pregleda i papirologije, a čime se ubrzao transport.

Slabosti

Niska proizvodnost i profitabilnost

Tijekom zadnjih nekoliko godina nije bilo profitabilno ulagati u drvnu industriju zbog znatno dužeg ciklusa prerade u odnosu na druge europske zemlje, a djelomično i zbog cijene kapitala koji je bio znatno viši nego u Europi.

Nedostatak kapitala za istraživanje i razvoj

Većina poduzeća nije kapitalno spremna za istraživanje novih tržišta, za razvoj novih proizvoda, ulaganje u marketing i nove strojeve. Naravno, postoji nekoliko poduzeća koja su dovoljno kapitalno sposobna, no one kao takve ne mogu u velikoj mjeri utjecati na cjelokupnu drvno prerađivačku industriju.

Zastarjela tehnologija

Tehnologija u drvnom sektoru je zastarjela i niskoproduktivna. Upravo zbog zastarjele i niskoproduktivne proizvodnje, nepopunjenosti kapaciteta, te nerazvijene proizvodnje viših faza prerade, ukupan prihod industrijske prerade drva relativno je nizak.

Nedovoljna specijalizacija

Zbog zahtjeva tržišta, potrebno se specijalizirati u svakom segmentu proizvodnje. Specijalizacija je nužna, budući da se ne proizvodi isključivo iz drva, već se u sklopu proizvodnje drvo kombinira sa različitim metalima, staklom i plastikom.

Masovnost proizvodnje

Proizvodnja drvne industrije podrazumijeva proizvodnju u velikim serijama. Zbog toga su dobiveni proizvodi niže dodane vrijednosti. Takvi proizvodi se teško plasiraju na tržište, pogotovo uslijed velike međunarodne konkurentnosti.

Prilike

Razvoj klastera u drvnom sektoru

Drvni sektor je pokrenuo razvoj drvnih klastera sa ciljem, stvaranja i prodavanja prepoznatljivih kvalitetnih proizvoda na domaćem i stranom tržištu, koji predstavljaju trend globalne ekonomije.

Povećanje izvoza finalnih proizvoda

Od finalnih proizvoda najtraženiji su parketi, prozori i vrata, a masivni namještaj je tražen na pojedinim tradicionalnim tržištima. Također, postoji veliki interes tržišta za drvene brikete i pelete, a sve zbog povećanja uporabe obnovljivih izvora energije.

Stvaranje infrastrukturne mreže kao podrške razvoju

Kako bi se stvorila čvrsta infrastrukturna mreža, osnovan je Klaster konkurentnosti. Klaster konkurentnosti zbog pojave novih tehnoloških problema i jačanja kadrovskog potencijala mora pronaći razvojna rješenja. Implementacijom novih rješenja želi se ojačati pozicija drvnog sektora na inozemnim tržištima.

Bolja suradnja s razvojno – istraživačkim institucijama

Istraživanje tržišnih uvjeta i mogućnosti osnovni je element napretka svake pojedine gospodarske grane ili industrije, kojemu je najvažniji cilj povećanje prihoda i konkurentnosti. Zato je potrebno drvnom sektoru da ostvari bolju suradnju i komunikaciju sa institucijama koje se bave razvojnim istraživanjem.

Povećanje zaposlenosti

Otvaranjem novih tržišta i povećanjem opsega proizvodnje, u sektorima prerade drva i proizvodnje namještaja bilježi se porast zaposlenosti.

Prijetnje

Loše korištenje drvne sirovine i ugroženost šuma

Loše korištenje drvne sirovine dovodi do uništavanja i ugrožavanja šumskih resursa. Postoji opasnost od devastacije drvnog potencijala.

Kriza u drvnom sektoru

2008. godine nastupila je financijska kriza koja je zahvatila i drvni sektor. To se odrazilo na smanjenje gospodarske aktivnosti i neravnotežu u odnosima sa inozemstvom. Tada je došlo do pada izvoza drvnog sektora.

Konkurentske cijene

Opasnost za proizvodnju drvnog sektora predstavlja konkurencija zemalja s nižim troškovima rada. Radi se o zemljama Istočne Europe i zemljama Dalekog Istoka. Cjenovna konkurentnost će biti dodatno ugrožena, jer će daljnje usklađivanje s europskim normama zahtijevati dodatne investicije, te povećati troškove.

2.3. Klasteri u području drvne industrije

Klasteri su pravne osobe, geografske koncentracije međusobno povezanih poduzeća, specijaliziranih dobavljača, pružatelja usluga, poduzeća u povezanim sektorima i povezanih institucija u područjima koji međusobno konkuriraju, ali i surađuju.[20] U klastere se udružuju tvrtke srodnih djelatnosti koje žele poboljšati svoje poslovanje, odnosno ostvariti bolji plasman proizvoda, te se umrežiti s drugim tvrtkama kako bi ostvarile veću konkurentnost i bolje pozicije na tržištu.

Koncept klastera uključuje brojna poduzeća, kao i podupiranje znanstvenih istraživačkih institucija, komora, i tako dalje, kako bi se moglo putem zajedničkih aktivnosti i suradnje, doprinijeti konkurentnosti. Politika klastera nastoji djelovati na: jačanje konkurentnosti poduzeća, jačanje konkurentnost regije, poboljšanje strukture gospodarskih aktivnosti i povezivanje javnog, poslovnog i znanstvenog sektora istraživanja[21].

Cilj razvoja klastera u Republici Hrvatskoj je jačanje konkurentnosti ne samo drvne industrije, već i ostalih industrija koje su manje razvijene i koje ostvaruju slabe rezultate, kao na primjer: građevinarstvo, brodogradnja, prehrambena industrija, metalurška industrija, kemijska industrija, farmaceutska industrija, automobilska industrija i druge. Zbog toga je strategija razvoja klastera usmjerena na povećanje izvoza i omogućavanje pristupa novim tržištima, zatim na uvođenje novih, modernih tehnologija, poboljšanje uvjeta i inovacije, povezivanje raznih komplementarnih sektora i posredničkih organizacija, te uvođenje i poboljšanje normi, kvalitete i procesa u klasterima i članovima klastera.[22]

Upravo se povezivanjem tvrtki iz drvno – prerađivačkog sektora želi povećati konkurentnost, a za to je potrebno učinkovito upravljati prirodnim resursima koji su potrebni za razvoj drvne industrije. Kao osnovna sirovina iz koje se dobivaju različiti produkti, drvo je najvažniji izvor za razvoj drvno – prerađivačkog sektora. Ako se želi postići razvoj, mora se postići maksimalno iskorištenje drva, ali istovremeno se moraju i obnavljati šume kako ne bi došlo do deforestacije. Isto tako se mora

[20] Republika Hrvatska, Ministarstvo poduzetništva i obrta – podrška razvoju klastera https://poduzetnistvo.gov.hr/arhiva/stranice/eu-programi-i-projekti-1106/instrument-pretpristupne-pomoci-ipa-iiic-2007-30-06-2013-1108/podrska-razvoju-klastera-1303/1303 (29.06.2016.)

[21] Kersan – Škabić I., *Hrvatska drvna industrija – klasteri, konkurentnost i perspektive razvoja u okviru članstva u Europskoj uniji*, Zagreb, 2014., str. 58.

[22] Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, *Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011. – 2020.*, Zagreb, 2011.

unaprijediti i proces proizvodnje, odnosno uvesti nove tehnologije putem kojih će se povećati proizvodnost.

Budući da je cilj klastera razvoj drvne industrije na području Hrvatske, potrebno je odrediti osnovne pokazatelje konkurentnosti drvnog sektora Hrvatske. Tri su osnovna pokazatelja konkurentnosti drvnog sektora Hrvatske:

1. Proizvodnost rada i jedinični trošak rada
2. Međunarodna konkurentnost
3. Izvozna tržišta

U okviru Klastera konkurentnosti definirana je vizija drvno-prerađivačkog sektora do 2020. godine. Drvno - prerađivački sektor je ključni pokretač održivog gospodarskog razvoja baziranog na učinkovitoj upotrebi resursa, primjeni znanja i inovacija i regionalni lider u proizvodnji inovativnih, eko - drvenih proizvoda visoke dodane vrijednosti. Cijelim „forest-based“ sektorom upravlja se na pametan i održiv način, od upravljanja šumama, drvnom sirovinom do upravljanja okvirom koji podržava konkurentnost industrija vezanih na šumske resurse. Tvrtke su specijalizirane prema djelatnosti i izgrađen je dobavljački lanac unutar sektora. Rast sektora i nove poslovne aktivnosti vuku razvoj podupirućih lokalnih industrija. Upravljanje sektorom podržava razvoj energetskih djelatnosti i proizvođača tehnologije iz obnovljivih izvora. Jačanje izvozne konkurentnosti sektora gradi se na inovativnim upravljačkim i poslovnim modelima. Udružene tvrtke sudjeluju u inovativnim lancima vrijednosti. Rast prodaje na izvoznim tržištima temelji se na dizajnu, marketingu, poslovnim procesima, korištenju naprednih tehnologija[23].

Razvojem klastera omogućilo bi se domaćim tvrtkama da se specijaliziraju u pojedinim fazama izrade namještaja, te bi im to omogućilo i veću fleksibilnost proizvodnje, osim toga nužna je i specijalizacija tvrtki na pojedini segment proizvodnje radi povećanja kvalitete, te smanjenja troškova. Istovremeno, članovi drvnog klastera mogli bi profitirati i od povoljnije cijene inputa kroz sustav zajedničke nabave, te kroz zajedničko oblikovanje prodajnih putova na stranom tržištu.

[23] Ministarstvo gospodarstva, *Klaster konkurentnosti drvno prerađivačkog sektora 2013. – 2020.*, Zagreb, 2013. str. 2.

3. STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA DRVNOG SEKTORA U HRVATSKOJ

2003. godine Vlada Republike Hrvatske formirala je Nacionalnu šumarsku politiku i strategiju. Opći je cilj politike i strategije razvoj fleksibilne industrije koja će biti konkurentna na međunarodnom tržištu.

Također je u sklopu politike i strategije bitno povećati doprinos nacionalnom gospodarstvu održivim gospodarenjem, korištenjem i sveobuhvatnom zaštitom šumskih resursa i bioraznolikosti, primjenjujući rezultate istraživanja, poštivanje međunarodnih norma i rezolucija, i uvažavajući prava lokalne zajednice. Cilju zaštite i očuvanja biodiverziteta kao i održivog gospodarenja šumskim resursima i njihovo održivo korištenje, smatra se korištenje na način i u obimu koji ne vodi do njihova propadanja, nego se održava njihov potencijal, kao bi se udovoljilo potrebama i težnjama sadašnjih i budućih generacija[24].

2004. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Strategiju razvoja industrijske prerade drva i papira. Osnove strategije su predlaganje mjera i instrumenata, oblikovanje pretpostavki koje će potaknuti poduzetnike na izvoz i visoki stupanj finalizacije proizvoda od drva. Na toj osnovi postavljene su nužne pretpostavke (definiranje finalnog proizvoda, tržište, marketing, dizajn, razvoj proizvoda, brand, kvaliteta, kadrovi, sustav obrazovanja i organizacija sektora), te sustav mjera i instrumenata (odnosi sa šumarstvom, cijena energenata, ekološke mjere, funkcioniranje investicijskih fondova, zakonska regulativa) za poticanje izvoza konkurentnih finalnih proizvoda[25]

Nadalje, 2006. Godine donesen je dokument Operativni program razvoja industrijske prerade drva Republike Hrvatske 2006. – 2010. Taj dokument je donesen zbog konkretne primjene i operacionalizacije prethodno navedene Strategije razvoje industrijske prerade drva i papira.

2007. godine Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva u suradnji sa Hrvatskog gospodarskom komorom i Hrvatskim šumama pokrenulo je projekt pod nazivom „Drvo je prvo“. Cilj ovog projekta je povećanje uporabe drva jačanje konkurentnosti prerađivača drva.

[24] Vlada Republike Hrvatske, *Nacionalna šumarska politika i strategija*, Zagreb, 2013., dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/306251.html

[25] Vlada Republike Hrvatske, *Strategija razvoja industrijske prerade drva i papira*, Zagreb, 2014., dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_08_114_2187.html

2008. godine Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva donijelo je dokument Izmjene i dopune Operativnog programa razvoja industrijske prerade drva Republike Hrvatske 2006. – 2010.

Slijedeće je 2011. godine izrađen je Operativni program razvoja industrijske prerade drva i proizvodnje namještaja 2011. – 2014. U sklopu njega sadržane su mjere povećanja konkurentnosti prerade drva i proizvodnje namještaja.

3.1. Strateške smjernice za razvoj drvno – prerađivačkog sektora 2013. – 2020.

Prioritetna područja za razvoj i unapređenje drvno – prerađivačkog sektora su:

- Razvijanje optimalnih modela nabave i opskrbe drvno – prerađivačkog sektora dovoljnom kvalitetom drvne sirovine
- Unapređenje poslovnog okruženja i jačanje konkurentnosti drvno – prerađivačkog sektora
- Jačanje izvrsnosti drvno – prerađivačkog sektora i intenziviranje ulaganja aktivnosti finalne prerade drva kroz istraživanje, tehnološki razvoj i primjenu inovacija i naprednih tehnologija
- Ulaganje u razvoj i primjenu dizajna i promociju i izgradnju brendova domaće drvne industrije
- Razvoj ljudskog kapitala, znanja i sposobnosti

Razvijanje optimalnih modela nabave i opskrbe drvno – prerađivačkog sektora dovoljnom kvalitetom drvne sirovine

Svrha ovog prioritetnog područja je stvoriti uvjete za povećanje opskrbe drvno -prerađivačkog sektora dovoljnom količinom kvalitetne sirovine. Prioritetno područje „Povećanje opskrbe drvno - prerađivačkog sektora dovoljnom količinom kvalitetne sirovine“ uključuje slijedeće mjere:

- Odgovorno i višenamjensko upravljanje šumama
- Povećanje iskorištavanja šumskog potencijala u vidu uređenja tržišta sirovina kroz optimalne modele nabave koji omogućuju sigurnu dostupnost drva kao sirovine
- Poboljšanje procesa proizvodnje i poticanje korištenja biomase

Unapređenje poslovnog okruženja i jačanje konkurentnosti drvno – prerađivačkog sektora

Svrha ovog prioritetnog područja je stvoriti uvjete za jačanje konkurentnosti drvno-prerađivačkog sektora i povećati priljev domaćih i stranih investicija u sektor putem unaprjeđenja poslovnog okruženja. Prioritetno područje „Unapređenje poslovnog okruženja i jačanje konkurentnosti drvno - prerađivačkog sektora“ uključuje sljedeće mjere:

- Poboljšanje zakonodavnog okvira i poticanje primjene zelene javne nabave
- Razvoj poslovne infrastrukture i poslovnih potpornih institucija
- Razvoj znanstveno - istraživačke infrastrukture i tematskih tehnoloških platformi za drvno - prerađivački sektor
- identificiranje domaćeg lanca vrijednosti drvno - prerađivačkog sektora i uključivanje u međunarodni lanac vrijednosti
- Poticanje uvođenja programa kvalitete i izvrsnosti u proizvodne procese te naprednog sustava korporativnog upravljanja
- Poticanje povezivanja javnog, privatnog i znanstveno - istraživačkog sektora kroz poslovne klastere i klaster konkurentnosti

Jačanje izvrsnosti drvno – prerađivačkog sektora i intenziviranje ulaganja aktivnosti finalne prerade drva kroz istraživanje, tehnološki razvoj i primjenu inovacija i naprednih tehnologija

U cilju jačanja izvrsnosti drvno - prerađivačkog sektora i poticanja ulaganja u aktivnosti finalne prerade drva potrebno je povećati ulaganja u istraživanje, tehnološki razvoj i primjenu inovacija i naprednih tehnologija u drvno - prerađivačkom sektoru. Prioritetno područje „Intenziviranje ulaganja u aktivnosti finalne prerade drva kroz istraživanje, tehnološki razvoj i primjenu inovacija i naprednih tehnologija “ uključuje sljedeće mjere:

- Poticanje razvoja novih inovativnih proizvoda
- Primjena naprednih tehnologija u drvno-prerađivačkom sektoru
- Razvoj novih proizvoda, razvijanje i definiranje domaće tržišne niše prema aktualnim potrebama tržišta (npr. "Custom - made production") kroz aplikativnu primjenu ICT tehnologija

- Poticanje modernizacije proizvodnih pogona kroz robotizaciju, automatizaciju te uklapanje inovativnih ICT (3D pisači) i sofisticiranih elektroničkih komponenata u proizvodne procese Sektora

Ulaganje u razvoj i primjenu dizajna i promociju i izgradnju brendova domaće drvne industrije

Potrebno je usmjeriti napore na promociju drvno – prerađivačkog sektora kao prioritetnog sektora za razvoj Republike Hrvatske i izgradnju brendova domaće drvne industrije kroz ulaganje u razvoj i primjenu dizajna. Prioritetno područje „Ulaganje u razvoj i primjenu dizajna i promociju i izgradnju brendova domaće drvne industrije“ uključuje slijedeće mjere:

- Razvoj i primjena Komunikacijske strategije drvno – prerađivačkog sektora
- Povezivanje sa kreativnim sektorom po pitanju osmišljavanja jedinstvenog i autohtonog dizajna i inovativnih proizvoda
- Poticanje uvođenja eko – dizajna
- Povezivanje sa turističkim sektorom po pitanju definiranja standarda za pojedine kategorije proizvoda i/ili drvenih konstrukcija
- Promocija sektora kroz opskrbu predstavništva Hrvatske u inozemstvu domaćim proizvodima drvno – prerađivačke industrije i internacionalizaciju Klastera Konkurentnosti drvno – prerađivačkog sektora

Razvoj ljudskog kapitala, znanja i sposobnosti

Kako bi se omogućilo povećanje konkurentnosti drvno – prerađivačkog sektora potrebno je osigurati bolju povezanost između obrazovnog sustava i gospodarstva, kako bi obrazovni sustav Hrvatske i tržište rada pravovremeno i efikasno mogli odgovoriti na potrebe drvno – prerađivačkog sektora u Hrvatskoj. Prioritetno područje„Razvoj ljudskog kapitala, znanja i sposobnosti“ uključuje sljedeće mjere:

- Podrška razvoju edukacijskih programa u okviru Centara kompetencije kojima se potiče cijelo – životno obrazovanje
- Angažiranje poslovnog sektora (kroz Klaster konkurentnosti) u proces pripreme kurikuluma za zvanja u drvno – prerađivačkom sektoru uz

usklađivanje kurikuluma sa definiranim potrebama i razvojnim smjerom drvno – prerađivačkog sektora
- Uključivanje hrvatskih znanstvenika i istraživača u međunarodne projekte i rad radnih tijela u okviru Europske komisije
- Podrška razvoju i pozicioniranju visoko – kvalificirane radne snage u okviru Sektora i privlačenje međunarodnih eksperata

3.2. Strategija drvno – prerađivačke industrije „Izgradimo smeđu magistralu“

Država je vlasnik 75% ukupnih šumskih površina kojima u njeno ime upravlja tvrtka Hrvatske šume d.o.o. Ta tvrtka osigurava 95% potrebnih količina sirovine za drvno – prerađivačku industriju. Uz to, još je važnija strateška općekorisna funkcija šuma za održavanje zraka, vode i tla, kao najvažnijih komponenti životne sredine stanovništva te održivog razvoja[26]. Stoga su se izradile strateške mjernice koje će olakšati provođenje reformi. Unutar strateških smjernica donesene su mjere koje bi trebale pridonijeti napretku, a to su slijedeće:

- Mjere u području prodaje i prerade drvne sirovine
- Mjere u području razvoja i institucionalnog djelovanja
- Mjere u financijskoj sferi

3.2.1. Mjere u području prodaje i prerade drvne sirovine

Ove mjere imaju za cilj ispraviti nepravde, netransparentnost i stručne pogreške koje su nastale kroz postojeći model prodaje trupaca. Postoji niz nedostataka i to slijedeći:

- Razredi dovršenosti nisu izrađeni u skladu s mišljenjima struke i industrije
- Primijenjen je isti model stupnjeva dovršenosti za sve vrste drva
- Uočen je selektivan pristup nadzoru upotrebe trupaca za pojedine tvrtke
- Prodaja sirovine na licitacijama je štetna i kontraproduktivna, osobito prodaja na panju

[26] Udruženje drvno – prerađivačke industrije HGK, *Strategija drvno prerađivačke industrije „Izgradimo smeđu magistralu“*, Zagreb, 2016. str. 13.

- Posebno je izražen diskriminirajući položaj pilana (malih i srednjih) koji djeluju na ruralnim područjima i koji većinom nisu u poziciji osigurati veće stupnjeve finalizacije; nepostojanje instituta prelaznih zaliha nužnih zbog loših vremenskih uvjeta tijekom zime (barem za četiri mjeseca normalne proizvodnje) dovode do nemogućnosti normalnog poslovanja
- Nije se vodilo računa o gospodarskoj, socijalnoj i demografskoj ulozi pilana u ruralnim sredinama[27]

Kao mjere koje bi trebale pridonijeti uklanjanju prethodno navedenih nedostataka navode se slijedeće mjere:

- Zabraniti ili ograničiti prodaju trupaca izvan Hrvatske
- Uspostaviti registar drvno – prerađivačke industrije
- Preraditi što veći dio sirovine u Hrvatskoj
- Regionalni razvoj drvno logističkih centara
- Model prodaje trupaca i rabatna politika

Zabraniti ili ograničiti prodaju trupaca izvan Hrvatske

Ovom mjerom želi se maksimalizirati dobit za državu i društvo. Sirovinska politika (odnosi se na trupce iz državnih i vlastitih šuma) trebala bi biti razvojna, a istovremeno pravedna. Ograničavanjem prodaje trupaca izvan Hrvatske dovelo bi se do maksimalne financijske koristi za državu.

Uspostaviti registar drvno – prerađivačke industrije

Strateško promišljanje podrazumijeva i ograničavanje izgradnje novih pilanskih kapaciteta ili potrebu uvoza sirovine za nove pilane. U RH postoji više nego dovoljno pilanskih kapaciteta te za nove ugovore s Hrvatskim šumama jednostavno nema više mjesta. Potrebno je ustrojiti registar pilanskih kapaciteta, popisati njihov trenutni kapacitet piljenja, parenja i sušenja te utvrditi prosječne sirovinske parametre proteklih godina. Potrebno je uspostaviti registar ukupne drvno – prerađivačke industrije koji bi obuhvaćao sve poslovne subjekte iz ove grane industrije, radi

[27] Ibid. str. 15.

prepoznavanja kapaciteta, trendova i problema, a sve u svrhu boljeg upravljanja procesima[28].

Preraditi što veći dio sirovine u Hrvatskoj

Potrebno je suočiti se s realnim sektorskim podacima i doći do stvarnih brojki i statističkih pokazatelja o tome što proizvodimo te što i koliko izvozimo jer su upravo primjedbe o lažnom deklariranju pojedinih drvoprerađivača jedan od uzroka glavnih sektorskih prijepora u Udruženju. Središnji cilj sektorske strategije treba biti podizanje stupnja finalizacije, minimalno na razinu sušenja drvnih sortimenata, što može biti preduvjet njihove daljnje prodaje u Hrvatskoj ili u izvozu. Stupanj finalizacije, broj zaposlenih, izvoz, ostvarena dodana vrijednost, ali i drugi pokazatelji poslovanja i konkurentnosti trebaju biti ključni kriteriji za stjecanje prava za kupnju potrebnih količina sirovine[29].

Regionalni razvoj drvno logističkih centara

S ciljem razvoja domaćeg tržišta elemenata i piljene građe, treba uvesti poticaje i olakšice za ulaganja u regionalni razvoj drvno logističkih centara. Drvno logistički centar pruža usluge malim i srednjim primarnim proizvođačima, za one faze rada za koje pojedinačno nemaju tehnološke i organizacijske uvjete (sušare, kogeneracija, proizvodnja pelet i sl.). To je uz ostalo jedan od načina poticanja proizvodnih kooperacija kojima treba dati status finalizacije. Cilj drvno logističkih centara jest održivi razvoj regije, osobito ruralnih područja, putem optimalnoga korištenja drvne sirovine prema modelu kružne ekonomije[30].

Model prodaje trupaca i rabatna politika

Iako Hrvatska ima dovoljno trupaca za postojeće kapacitete drvno – prerađivačkih tvrtki, nužno je napraviti reviziju svih postojećih ugovora s Hrvatskim šumama. Postojeći model rabatne politike treba izmijeniti ili ukinuti, a model prodaje trupaca znatno unaprijediti.

[28] Ibid. str. 15.
[29] Ibid. str. 15.
[30] Ibid. str. 15.

3.2.2. Mjere u području razvoja i institucionalnog djelovanja

Kao mjere u području razvoja i institucionalnog djelovanja navode se slijedeće:

- Povezivanje svih institucija gdje su udruženi predstavnici drvne industrije
- Vlada RH treba usvojiti paket strategija za šume i na šumi bazirane industrije
- Omogućavanje i poticanje sadnje kultura kratke ophodnje
- Unaprjeđenje pravila javne nabave
- Poticanje primjene najnovijih tehnologija, proizvodnih inovacija te novih materijala
- Reguliranje cijene iverice iz domaće proizvodnje
- Uvođenje dodatnih mjera potpore proizvođačima finalnih proizvoda i namještaja
- Poticanje tradicijskih obrta
- Poticanje primjena dizajna i inovacija u proizvodnji namještaja
- Pokretanje projekta „Brandiranje slavonskoga hrasta“ i ponovno aktiviranje projekta „Drvo je prvo“
- Sektorsko obrazovanje i suradnja sa Sveučilištem

3.2.3. Mjere u financijskoj sferi

Mjere u financijskoj sferi sastoje se od slijedećih mjera:

- Moraju se radikalno rezati troškovi države, lokalne i središnje. Oni moraju dijeliti sudbinu realnog sektora, od broja zaposlenih do plaća
- Nužne su porezne reforme, ključno je smanjenje poreza na rad, podizanjem neoporezivog dijela dohotka i smanjenjem stopa poreza na dohodak
- Potrebno je smanjiti PDV na pelet, briket, sječku i ogrjevno drvo na 13%
- Varijabiliziranje tečaja kune na duži rok
- Ključna točka u podizanju privlačnosti našega sektora za komercijalne banke jest reforma garancijske agencije HAMAG. Ona danas ima rigoroznije uvjete i procedure nego komercijalne banke. Moćno sredstvo države za poticanje razvoja i zapošljavanja potpuno je birokratizirano i ne obavlja svoju temeljnu zadaću – dinamiziranje razvoja malog i srednjeg poduzetništva
- HBOR je drugi moćan alat za poticanje razvoja, investicija i zapošljavanja. Nažalost, ta institucija već gotovo godinu dana ne funkcionira, odluke se ne donose. Kamate HBOR-a su veće nego kod komercijalnih banaka. Ukupno

djelovanje HBOR-a danas je takvo da, kao i HAMAG, ne ostvaruje ciljeve zbog kojih je RH osnovala tu razvojnu banku

- Hrvatska je u ozbiljnim problemima u pogledu monetarne vlasti i politike. Moraju se uključiti u traženje dugoročnih i najpovoljnijih uvjeta financiranja izvoznih poslova
- Sagledavanje problema transfernih cijena, u kontekstu izbjegavanja plaćanja poreza na dobit[31]

[31] Ibid. str. 20.

3.3. Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.

Program ruralnog razvoja je cjelovit prikaz razvoja ruralnih područja Hrvatske, a koji se odnosi na razdoblje između 2014. i 2020. godine. Unutar ovog Programa ruralnog razvoja važan je za drvnu industriju i šumarstvo slijedeći program potpore, a to je: „Modernizacija tehnologija, strojeva i opreme za izvođenje radova u šumarstvu i preradi drva“. Putem ovog programa potpore želi se povećati održivost i kompetentnost šumskih gospodarstava i promovirati održivo gospodarenje šumama. Zatim se želi olakšati opskrba i korištenje obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva i dr.

Zbog sve veće potražnje za drvom potrebno je povećati produktivnost i učinkovitost pridobivanja drva i predindustrijske prerade drva, ali istovremeno zaštititi i očuvati šumske ekosustave. Također, je nužno uvođenje novih tehnika i tehnologija te primjena i razvoj inovacija. Zbog velike površine šuma i šumskih zemljišta značajan dio stanovništva u Republici Hrvatskoj, osobito u ruralnim područjima, zaposlen je u sektoru šumarstva. Privatni izvođači radova u pridobivanju drva, te mali i srednji subjekti u predindustrijskoj preradi drva zbog skupe nabavne cijene strojeva, alata i opreme, često koriste slabo učinkovite, ekološki nepovoljne i za ljudsko zdravlje i okoliš štetne strojeve, alate i postupke što uzrokuje povremena prekomjerna oštećenja šumskih ekosustava, narušavanja zdravlja izvođača radova, smanjenje konkurentnosti i značajan pad zaposlenosti u drvoprerađivačkoj djelatnosti[32].

Mjera M08 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma – program potpore modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u primarnoj preradi drva

Putem ove mjere poticat će se investicije uvođenja naprednih tehnologija i inovativnih pristupa sječi drva, predindustrijskoj preradi drva i marketingu šumskih proizvoda. poslovi će doprinijeti zaštiti tla, vode i zraka, očuvanje biološke raznolikosti i unapređenja, očuvanja i obnove posebnih staništa i prirodnih krajolika, uključujući područja NATURA 2000. Korištenje ekološki prihvatljivih tehnologija i strojeva smanjuje oštećenja tla, zagađenje vode i ispušnih plinova, a modernizacija i ekološki

[32] Ministarstvo poljoprivrede, *Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.,* Zagreb, 2014., str. 118.

prihvatljive tehnologije u predindustrijskoj preradi drva smanjuju negativan utjecaj na okoliš[33].

Kako bi se u vrijeme sve veće potražnje za drvom povećala proizvodnost i učinkovitost pridobivanja drva i predindustrijske prerade drva, a istovremeno zaštitili i očuvali šumski ekosustavi, nužno je uvođenje novih tehnika i tehnologija te primjena i razvoj inovacija. Njihovim uvođenjem i primjenom na održiv će se način povećati gospodarska vrijednost šuma, učinkovitost sustava pridobivanja i predindustrijske prerade drva što će doprinijeti povećanju zaposlenosti u šumarskom sektoru, jednog od ključnih za opstanak stanovništva na ruralnim područjima Hrvatske[34].

Predindustrijskom preradom drva u Republici Hrvatskoj smatra se prerada koju obavljaju mali i srednji subjekti registrirani za obavljanje djelatnosti piljenja i blanjanja drva te proizvodnju poluproizvoda od drva, a obuhvaća piljenje, blanjanje, sušenje i dr. (Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. područje C; odjeljak 16; prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala). Najviša razina proizvodnje za koju se smatra da prethodi industrijskoj preradi drva su suhi blanjani elementi. Maksimalni kapacitet godišnje proizvodnje iznosi 10.000 m³ da bi se smatralo predindustrijskom preradom drva[35].

Za potrebe programa potpore modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u primarnoj preradi drva EPFRR (Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj) izdvaja 18 352 543 eura, dok država sufinancira sa 3 238 684 eura.

[33] Ibid. str. 145.
[34] Ibid. str. 349.
[35] Ibid. str. 352.

4. ZAKLJUČAK

Na temelju proučene literature došlo se do zaključka da hrvatska drvna industrija još uvijek nije iskoristila sav svoj proizvodni potencijal u preradi drva i proizvodnji namještaja. Iako Hrvatska ima brojne šume i bogata je drvnom sirovinom, ne postižu se značajni rezultati na međunarodnom tržištu, ponajviše zahvaljujući zastarjeloj tehnologiji. Uz zastarjelu tehnologiju, kritični čimbenici koji unazađuju hrvatski drvni sektor su i nedovoljne investicije, a kako nema investicija, postoji nedostatak kapitala i nedovoljno kvalificirane radne snage.

U Republici Hrvatskoj drvna industrija označava s jedne strane proizvodnju sirovinske baze iz drvne mase, a s druge strane to je industrijska grana koja iz drvne mase proizvodi finalne proizvode namijenjene širokoj potrošnji.

Nacionalna klasifikacija djelatnosti svrstava preradu drva i proizvoda od drva te proizvodnju namještaja u prerađivačku industriju. „C – 16“ označava Preradu drva i proizvoda od drva, a „C – 31“ označava Proizvodnju namještaja.

Razvoju drvnog sektora pridonose različite strategije i programi u području prerade drva i proizvodnje namještaja. Posljednjih godina vladajući su donijeli razne strategije i operativne programe za razvoj drvnog sektora. Između ostalog pokrenut je i projekt od strane Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Hrvatske gospodarske komore i Hrvatskih šuma pod nazivom Drvo je prvo čiji je cilj postizanje veće proizvodnosti i konkurentnosti prerade drva i proizvodnje namještaja. Nadalje, za 2016. godinu donesen je Program potpora male vrijednosti za razvoj prerade drva i proizvodnje namještaja kojem je cilj putem dodjele novčanih sredstva potaknuti poduzetnike da povećaju ulaganja u proizvodne tehnologije, zatim da poboljšaju informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, te poboljšaju poslovne i proizvodne procese.

Osim strategije i operativnih programa, u području drvnog sektora počeli su se osnivati klasteri. Najznačajniji je Klaster konkurentnosti drvnog – prerađivačkog sektora. Kako bi se pojačala konkurentnost drvno – prerađivačkog sektora, udružuju se specijalizirane tvrtke koje svojim inovativnim rješenjima podižu standard koji se

temelji na dizajnu, marketingu, poslovnim procesima i korištenju naprednih tehnologija.

S obzirom da Hrvatska ima dovoljno sirovinskog potencijala potrebno je očekivati da će se proizvodnja tijekom godina oporaviti i povećati. Ako će se povećati proizvodnja, te ako će ti proizvodi biti prepoznati od stranih kupaca, tada će porasti i izvoz.

Činjenica je da su industrijske grane „C16“ i „C31“ strateški izvozno važne. Putem prerade drva i proizvoda od drva, te proizvodnjom papira i proizvodnjom namještaja, Hrvatska mora ostvariti profit. Kada u tim područjima bude profitabilna, drvni sektor će postati konkurentniji. Tada će domaća proizvodnja imati visok stupanj finalizacije proizvoda s visokim udjelom dodane vrijednosti. Naime, kod izrade finalnih proizvoda, zadnjih godina veliku ulogu osim dizajna, konstrukcije i znanja ima i korištenje inovativnih materijala. Upravo zbog prisustva inovacija, potrebno je stalno pratiti i odgovarati na zahtjeve tržišta kako bi drvni sektor uvijek bio u trendu.

LITERATURA

KNJIGA:

1. Basarac-Sertić M., *Konkurentnost hrvatskog drvnog sektora*, Zagreb, 2013.

ZNANSTVENI RADOVI:

1. Basarac-Sertć M., *Proizvodni potencijal drvnog sektora: Panel analiza*, Zagreb, 2014.
2. Družić G., Basarac M., *Makroekonomska analiza hrvatskog drvnog sektora*, Zagreb, 2012.
3. Grladinović T., Kropivšek J., Oblak L., *Suvremeno upravljanje proizvodnjom i poslovanjem u preradi drva i proizvodnji namještaja*, Zagreb 2007.
4. Ištvanić J., Antonović A, Greger K., Pervan S., Jambreković V, Benković Z., Kavran M., *Pilanarstvo u Republici Hrvatskoj 1. Dio – Povijesni pregled hrvatskog pilanarstva,*Zagreb, 2008.
5. Jelačić D., Pirc A., Hornakova R., *Inovacijski potencijal hrvatskih tvrtki za preradu drva i proizvodnju namještaja*, Zagreb 2008.
6. Kersan – Škabić I., *Hrvatska drvna industrija – klasteri, konkurentnost i perspektive razvoja u okviru članstva u Europskoj uniji*, Zagreb, 2014.
7. Pirc A., Motik D., Moro M., Posavec S., Kopljar A., *Analiza pokazatelja stanja na tržištu drvnih proizvoda Republike Hrvatske*, Zagreb, 2010.
8. Vlahinić-Dizdarević N., Uršić V., *Drvno prerađivački sektor u Republici Hrvatskoj: SWOT matrica i projekcije rasta*, Zagreb, 2010.

ČASOPISI:

1. Figurić M., *Prilog raspravi o koncepciji razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja* Šumarski list, Zagreb, 1999.
2. Figurić M., *Šumarstvo i preradba drva – mogući scenariji održivog razvoja*, Šumarski list, Zagreb 1995.

INTERNET IZVORI:

1. CARDS 2002 Project Development of Investment and Business Climate in Croatia, *Analiza sektora – proizvodnja namještaja*, *http://www.poslovni.hr/media/PostAttachments/223511/Furniture-CRO.pdf* (01.srpanj 2016.)
2. Hrvatske šume, *Šume u Hrvatskoj*, *http://portal.hrsume.hr/index.php/hr/ume/opcenito/sumeuhrv* (29.lipanj 2016.)
3. Nacionalna klasifikacija djelatnosti, *http://www.poslovniforum.hr/nkd/nkd2007.htm* (05.srpanj 2016.)

OSTALI IZVORI:

1. MGRP, *Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020.*, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Zagreb, 2014.
2. MGRP, *Klaster konkurentnosti drvno prerađivačkog sektora 2013. – 2020.*, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Zagreb, 2013. http://www.aik-invest.hr/wp-content/uploads/2013/12/2-strateske-smjernice.pdf
3. MGRP, *Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011. – 2020.*, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Zagreb, 2011. http://www.europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokumenti/Strategija_razvoja_klastera.pdf
4. MGRP, *Podrška razvoju klastera*, dostupno na Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva: *https://poduzetnistvo.gov.hr/arhiva/stranice/eu-programi-i-projekti-1106/instrument-pretpristupne-pomoci-ipa-iiic-2007-30-06-2013-1108/podrska-razvoju-klastera-1303/1303*
5. MP, *Procjena učinka propisa Zakona o preradi i uporabi drva, proizvodima od drva i namještaju*, Ministarstvo poljoprivrede , Zagreb, 2013.

6. MP, Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020., Ministarstvo poljoprivrede, Zagreb, 2014., http://www.mps.hr/ipard/UserDocsImages/Postpristupno%20razdoblje%20%20EAFRD/PRR%202014-2020%20finalna%20ina%C4%8Dica%20HR/PRR%20RH%202014-2020_v1.4_finalna%20ina%C4%8Dica.pdf
7. MRRŠVG, *Operativni program razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2011. – 2014.,* Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Zagreb, 2011., *http://www.mps.hr/UserDocsImages/DRVNA/Operativni%20program%20razvoja%20prerade%20drva%20i%20proizvodnje%20namje%C5%A1taja%202011.%20-%202014.pdf*
8. Udruženje drvno – prerađivačke industrije HGK, *Strategija drvno prerađivačke industrije „Izgradimo smeđu magistralu“*, Zagreb, 2016., http://www.drvojeprvo.hr/docs/drvojeprvoHR/PressPDFDatoteke/15/Original.pdf
9. Vlada Republike Hrvatske, *Nacionalna šumarska politika i strategija*, Zagreb, 2013., http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/306251.html
10. Vlada Republike Hrvatske, *Strategija razvoja industrijske prerade drva i papira*, Zagreb, 2014., http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_08_114_2187.html
11. Zakon o šumama i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama, "Narodne novine" br. 140/05., 82/06., 129/08., 80/10., 124/10., 25/12., 68/12., Čl. 6.

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1. Šume prema vlasništvu: Šumogospodarska osnova 2006. – 2015. 3
Slika 2. Drvna zaliha prema vrstama u Republici Hrvatskoj: Šumogospodarska osnova 2006.– 2015. 4

Tablica 1. Klasifikacija djelatnosti drvnog sektora prema NKD-u iz 2007. godine 6
Tablica 2. Proizvodnja odabranih proizvoda od drva 12
Tablica 3. Proizvodnja odabranih proizvoda namještaja 14
Tablica 4. Broj gospodarskih subjekata prerade drva i proizvodnje namještaja u 2016. godini 15
Tablica 5. Broj zaposlenih u preradi drva i proizvodnji namještaja za promatrano razdoblje 2009. – 2015. 16
Tablica 6. Prosječno mjesečno isplaćena neto plaća po zaposlenom u kunama za promatrano razdoblje 2009. – 2015. 17
Tablica 7. Izvoz drva i proizvoda od drva i namještaja u 000 kuna 19
Tablica 8. Uvoz drva i proizvoda od drva i namještaja u 000 kuna 20
Tablica 9. Pokrivenost uvoza izvozom drva i proizvoda od drva i namještaja u % 21
Tablica 10. SWOT matrica drvnog sektora Hrvatske 22